

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW-501-41/19

Warszawa, dnia 31 maja 2019 r.

Pan

Adam BODNAR

Rzecznik Praw Obywatelskich

Państwowa Komisja Wyborcza, odpowiadając na pismo z dnia 15 maja 2019 r. znak VII.602.6.2014.JZ, wyjaśnia, co następuje.

Przede wszystkim Państwowa Komisja Wyborcza na wstępie raz jeszcze podkreśla, że ma pełną świadomość, iż jednym z istotnych zadań należących do wszystkich podmiotów i organów odpowiedzialnych za organizację wyborów jest zapewnienie wszystkim wyborcom, w tym w szczególności wyborcom niepełnosprawnym, zarówno możliwości uzyskiwania kompleksowych informacji o wyborach, jak też, w miarę możliwości, oddania głosu w lokalu wyborczym bez żadnych utrudnień.

Państwowa Komisja Wyborcza ma zatem na uwadze, że konieczne jest powszechne oraz aktywne kontynuowanie i rozwijanie przez wszystkie podmioty i organy takich działań, które będą wyznacznikiem wrażliwości społecznej i stosunku do osób słabszych. Komisja ma również świadomość konieczności stałego podejmowania skutecznych działań, mających na celu umożliwienie wszystkim wyborcom swobodne i samodzielne oddanie głosu w sposób zapewniający tajność głosowania.

Dlatego też Państwowa Komisja Wyborcza, w ramach swoich ustawowych kompetencji, tego rodzaju działania podejmuje w związku z każdymi zarządzonymi wyborami, o czym wielokrotnie Pan Rzecznik był informowany.

Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśnia także, że znane jej są uwagi końcowe Komitetu do spraw Praw Osób Niepełnosprawnych, przyjęte przez Komitet po spotkaniu z delegacją polską w dniach 4-5 września 2018 r. w Genewie, gdyż przedstawiciel Krajowego Biura Wyborczego uczestniczył w posiedzeniu Komitetu.

Jednocześnie Państwowa Komisja Wyborcza odnosząc się do kwestii nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille'a informuje, że nie przewidywała w swoich wytycznych, że w wyborach do Parlamentu Europejskiego, w każdym spośród ponad 27 000 obwodowych komisji wyborczych będą zapewnione „od ręki” nakładki na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a. W części obwodów głosowania, analogicznie do wyborów samorządowych przeprowadzonych w 2018 r., przewidziane było, że w przypadku gdy wyborca zażąda wydania mu wraz z kartą do głosowania nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a, komisja obwodowa miała obowiązek poinformowania wyborcy o konieczności dostarczenia nakładki z urzędu gminy. Jednocześnie komisja ta niezwłocznie musiała poinformować urząd gminy o konieczności pilnego doręczenia do tego obwodu głosowania nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a. Należy przy tym podkreślić, że w wiążących obwodowe komisje wyborcze wytycznych Państwowa Komisja Wyborcza zobowiązała je, aby na czas oczekiwania zapewniały wyborcy i ewentualnie osobie mu towarzyszącej miejsca do siedzenia, a także miejsce zapewniające wyborcy komfort oddania głosu z wykorzystaniem nakładki, mając na względzie format karty wykorzystywanej w danym obwodzie. Ponadto w czasie oczekiwania jeden z członków komisji powinien poinformować wyborcę o sposobie głosowania oraz warunkach ważności głosu, odczytać mu, jeżeli wyrazi taką potrzebę, treść obwieszczeń wyborczych, w tym o zarejestrowanych listach kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego. Państwowa Komisja Wyborcza zauważa przy tym, że do Komisji nie wpływały po wyborach samorządowych w 2018 r. skargi dotyczące oczekiwania na nakładki na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a podczas wyborów samorządowych. Należy przy tym zauważyć, że organy wyborcze nie mają wcześniej wiedzy, czy wyborcy w danej komisji zechcą skorzystać z tego rodzaju uprawnienia w danej komisji wyborczej, gdyż przepisy Kodeksu wyborczego nie przewidują obowiązku wcześniejszego zgłaszania zamiaru głosowania przy użycie nakładki sporządzonej w alfabecie Braille'a, tak jak miało to miejsce w okresie od wejścia w życie Kodeksu wyborczego do dnia 26 sierpnia 2014 r.

Państwowa Komisja Wyborcza, biorąc pod uwagę faktycznie poniesione koszty na zakup nakładek w ostatnich wyborach samorządowych, zauważa, że szacowany koszt zapewnienia w każdym lokalu wyborczym kompletu nakładek wykonanych z przezroczystego trójwarstwowego materiału plastycznego politereftalan etylenu, znanego

także pod nazwami PET, R-PET, A-PET, wyniósłby w tych wyborach około 15 000 000 zł. Mając świadomość, że każdy wyborca powinien mieć możliwość samodzielnego oddania głosu nie sposób jednak w tym miejscu pominąć, że z przekazanych Państwowej Komisji Wyborczej informacji wynika, że z nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille'a w wyborach samorządowych w 2018 r. skorzystało 199 wyborców. Ponadto z planów opracowywanych przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. wynikało, że szacowany koszt zapewnienia kompletu nakładek wykonanych z przezroczystego trójwarstwowego materiału plastycznego politereftalan etylenu do wszystkich obwodów głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego (informacja o liczbie list zarejestrowanych w poszczególnych okręgach nie pozwala na sporządzenie nakładki po jej uzyskaniu) wyniósłby ponad 4 000 000 zł. Z informacji posiadanych przez Państwową Komisję Wyborczą koszt jednej tego rodzaju nakładki to ok. 40 zł, przy czym, ze względu na możliwe w tych wyborach 4 rozmiary kart do głosowania, w zamówieniu nakładek należałoby uwzględnić 4 rodzaje nakładek na każdy obwód głosowania. Należy przy tym zaznaczyć, że były to jedynie szacunki. Natomiast w przypadku zapewnienia nakładek w sposób analogiczny do wyborów samorządowych koszt wyniósłby ok. 500 000 zł.

Państwowa Komisja Wyborcza zwraca jednak uwagę, że uchwałą nr 44/2019 z dnia 8 kwietnia 2019 r. wprowadziła możliwość wykonania nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille'a również na papierze offsetowym koloru białego o gramaturze 250 g/m², co zdecydowanie obniża koszt ich wykonania. W związku z powyższym w 10 spośród 13 okręgów wyborczych na obszarze kraju w wyborach do Parlamentu Europejskiego udało się zapewnić nakładki dostępne „od ręki” we wszystkich obwodowych komisji wyborczych na obszarze tych okręgów wyborczych.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa ponadto, że zmiana przepisów Kodeksu wyborczego zaproponowana w powołanej przez Pana Rzecznika petycji nie zawiera żadnej dodatkowej treści normatywnej. Realizacja celu, o którym mowa w petycji, gdyby Komisja Sejmowa uznała to za konieczne, powinna nastąpić poprzez dodanie przepisu prawa materialnego zawierającego zobowiązanie do zapewnienia w każdym lokalu wyborczym nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille'a. Przepis ten powinien wskazywać również podmiot zobowiązany do realizacji tego zadania. Zdaniem Komisji najważniejsze byłoby wskazanie do wykonania tego zadania wójta (burmistrza, prezydenta

miasta), tj. organu właściwego do zapewnienia techniczno-materialnych warunków pracy obwodowych komisji wyborczych (art. 156 § 1 Kodeksu wyborczego).

Reasumując Państwowa Komisja Wyborcza po otrzymaniu informacji dotyczących przebiegu głosowania i korzystania przez wyborców z nakładek sporządzonych w alfabecie Braille'a w wyborach do parlamentu Europejskiego, dokona analizy w tym zakresie i podejmie decyzje o kształcie procedury w tym zakresie w kolejnych wyborach, o ile kwestia ta nie zostanie uprzednio uregulowana w Kodeksie wyborczym.

Państwowa Komisja Wyborcza informuje jednocześnie, że z uwagi na dużą liczbę korespondencji wpływającej do Komisji, udzielenie odpowiedzi w terminie wcześniejszym nie było możliwe.

z poważaniem

Zastępca Przewodniczącego
Państwowej Komisji Wyborczej

Wiesław Kozielowicz